

ความสำคัญของภาษาและวัฒนธรรมไทย

ที่สะท้อนโดยผู้เรียนชาวญี่ปุ่น

■ นภสินธุ์ แผลงศร*

๑. ความเป็นมา

บทความนี้เป็นงานวิจัยที่ผู้เขียนรวบรวมขึ้นจากแบบสำรวจในระหว่างที่ผู้เขียนได้รับทุนจากรัฐบาลญี่ปุ่น (Monbusho) เดินทางไปศึกษาวิจัยทางด้านภาษาและวัฒนธรรมเปรียบเทียบที่มหาวิทยาลัยโตเกียวต่างประเทศศึกษา (Tokyo University of Foreign Studies) ประเทศญี่ปุ่น เมื่อเดือนตุลาคม ๒๕๔๑ จนถึงปัจจุบัน โดยมีศาสตราจารย์เซอิจิโรโตะ อาจารย์ประจำสาขาวิชาไทยศึกษา ภาควิชาเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ศึกษา เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในระหว่างที่ทำการศึกษาวิจัยนั้น ได้เข้าฟังบรรยายรายวิชาภาษาญี่ปุ่น ภาษาศาสตร์ญี่ปุ่น ภาษาศาสตร์สังคม วิธีสอนภาษาญี่ปุ่นในฐานะภาษาต่างประเทศ ฯลฯ ร่วมกับนักศึกษาชาวญี่ปุ่นและชาวต่างชาติอื่นๆ นอกจากนี้ยังเข้าร่วมฟังบรรยายวิชาสัมมนาการเขียนปริญาณิพนธ์กับนักศึกษาวิชาเอกภาษาไทยอีกด้วย การเข้าเรียนวิชาดังกล่าวเหล่านี้ ทำให้ผู้เขียนทราบถึงความนิยมศึกษาภาษาไทยของชาวญี่ปุ่นจึงทำให้เกิดผลงานวิจัยชิ้นนี้ขึ้นมา

การจัดการเรียนการสอนเรื่องราวเกี่ยวกับประเทศไทย คนไทยและภาษาไทยในประเทศญี่ปุ่นอย่างเป็นทางการได้เริ่มขึ้นเป็นครั้งแรกที่มหาวิทยาลัยโตเกียวต่างประเทศศึกษาเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๔ (๑๙๑๑) นักศึกษารุ่นแรกที่จบการศึกษาวิชาเอกภาษาไทยในปี ๒๕๕๗ (๑๙๑๔) มี ๔ คน และรุ่นที่ ๒ จบการศึกษาในปี ๒๕๕๙ (๑๙๑๖) อีก ๔ คน โดยขณะนั้นมีอาจารย์ชาวไทยที่สอน ๓ คน คือ นายผิน (๑๙๑๒) นายภู (๑๙๑๔) และนายบัญญัติ (๑๙๑๓ - ๑๙๑๕) เป็นครูผู้สอนหลังจากนั้นได้หยุดรับนักศึกษาเข้าเรียนวิชาเอกภาษาไทยระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๖๐ (๑๙๑๗) - ๒๕๖๒ (๑๙๓๙) เป็นเวลา ๒๒ ปี โดยไม่ทราบสาเหตุ แต่ต่อมาได้เปิดรับนักศึกษาเข้าเรียนวิชาเอกภาษาไทยอีกครั้งในปี ๒๕๖๓ (๑๙๔๐) เมื่อรัฐบาลญี่ปุ่นและรัฐบาลไทยประกาศตัวเป็นแนวร่วมร่วมกันในสงครามโลกครั้งที่ ๒ และเปิดสอนเรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน (; 1034-1054)

ปัจจุบันมีชาวญี่ปุ่นอาศัยอยู่ในประเทศไทยประมาณ ๔๐,๐๐๐ คน และมีชาวญี่ปุ่นเดินทางมาท่องเที่ยวในประเทศไทยปีละ ๑,๐๐๐,๐๐๐ คนขึ้นไป นอกจากนี้ยังมีคนไทยอาศัยอยู่ที่ญี่ปุ่นเป็นจำนวน

หลายหมื่นคน จึงทำให้ชาวญี่ปุ่นมีโอกาสใกล้ชิดกับคนไทยมากยิ่งขึ้น ตลอดจนยังมีข้อเขียนหรือหนังสือและรายการโทรทัศน์ที่นำเสนอเรื่องราวของประเทศไทยและคนไทยอยู่เนืองๆ จึงอาจกล่าวได้ว่า สำหรับชาวญี่ปุ่นแล้วบรรดาประเทศในเอเชีย นั้น ประเทศไทยเป็นประเทศที่ชาวญี่ปุ่นรู้สึกใกล้ชิดที่สุดประเทศหนึ่งเลยทีเดียว

ดังนั้น จึงทำให้มีผู้สนใจศึกษาภาษาไทยและเรื่องราวเกี่ยวกับประเทศไทยอย่างแพร่หลายไปทั่วเกาะญี่ปุ่น จนภาษาไทยในความรู้สึกของชาวญี่ปุ่นเริ่มไม่ใช่วรรณคดีที่มีความแปลกพิสดารดังเช่นที่ผ่านมาก่อนมาอีกต่อไป ซึ่งสิ่งที่ยืนยันได้เป็นอย่างดีก็คือ มีจำนวนผู้ที่ศึกษาภาษาไทยอยู่อย่างสม่ำเสมอไม่เปลี่ยนแปลงหรือมีแนวโน้มลดลงเหมือนกันภาษาอื่นๆ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ ๓ ประการ คือ

๑. เพื่อวิเคราะห์ถึงสาเหตุที่คนญี่ปุ่นต้องการศึกษาภาษาไทยและต้องการเรื่องราวเกี่ยวกับประเทศไทย

๒. เพื่อวิเคราะห์หาเหตุผลหรือโอกาสแรกที่คนญี่ปุ่นเริ่มสนใจศึกษาภาษาไทย และเรื่องราวเกี่ยวกับประเทศไทย

๓. เพื่อแสดงให้เห็นว่า การศึกษาภาษาไทยสะท้อนให้เห็นลักษณะสำคัญบางประการของภาษาไทยในสังคมญี่ปุ่นปัจจุบัน

คนญี่ปุ่นที่ศึกษาภาษาไทยและเรื่องราวเกี่ยวกับประเทศไทยในบทความนี้หมายถึงผู้ที่เลือกเรียนภาษาไทยเป็นภาษาที่สองจากระบบหลักสูตรการเรียนตั้งแต่ ๑,๐๐๐ ชั่วโมงขึ้นไป ซึ่งศึกษาเป็นระยะเวลาต่อเนื่องกันไม่เว้นหยุดช่วงเรียน โดยกลุ่มตัวอย่างในบทความนี้คือ กลุ่มตำรวจจากกองบัญชาการตำรวจนครบาลกรุงโตเกียว สำนักงานตำรวจแห่งชาติญี่ปุ่น

ภาษาที่สองในบทความนี้หมายถึง ภาษาต่างประเทศแรกที่คนญี่ปุ่นเลือกศึกษาต่อจากภาษาแม่ จนมีความเชี่ยวชาญสามารถใช้สื่อสารในชีวิตประจำวันได้

๒. หลักสูตรภาษาไทยในญี่ปุ่น

ก่อนที่จะวิเคราะห์หาสาเหตุและเหตุผลหรือโอกาสแรกที่คนญี่ปุ่นเริ่มสนใจและต้องการศึกษาภาษาไทยและเรื่องราวเกี่ยวกับประเทศไทยนั้น เราควรทราบลักษณะสำคัญบางประการของภาษาไทยในสังคมญี่ปุ่นว่ามีลักษณะอย่างไร รวมทั้งลักษณะและโครงสร้างของหลักสูตรภาษาไทยและไทยศึกษาในญี่ปุ่นโดยรวมทั้งหมดเสียก่อน ซึ่งเท่าที่รวบรวมได้มีหลักสูตรภาษาไทยหรือไทยศึกษาที่เปิดทำการเรียนการสอนในญี่ปุ่นอยู่ในขณะนี้มีด้วยกัน ๓ ประเภท ใหญ่ๆ ดังต่อไปนี้

๑. หลักสูตรประเภทที่เปิดสอนอยู่ในมหาวิทยาลัย คือ หลักสูตรที่ศึกษาจบแล้วได้รับปริญญาตรี ปริญญาโทและปริญญาเอก ซึ่งมีอยู่ ๒ มหาวิทยาลัยเท่านั้น คือ มหาวิทยาลัยโตเกียวต่างประเทศศึกษา (Tokyo University of Foreign Studies) และมหาวิทยาลัยโอซาก้าต่างประเทศศึกษา (Osaka University of Foreign Studies) ซึ่งทั้งสองมหาวิทยาลัยเปิดสอนด้านภาษาและวรรณกรรมไทย มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์เป็นหลัก นอกจากนี้ยังมีมหาวิทยาลัยอีกจำนวนมากที่เปิดสอนภาษาไทยและไทยศึกษาทั้งที่เป็นรายวิชาเลือกและรายวิชาสัมมนาเกี่ยวกับเอเชียและเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

๒. หลักสูตรประเภทที่เปิดสอนอยู่ในโรงเรียนสอนภาษาของเอกชน มีตั้งแต่หลักสูตรระดับพื้นฐานระดับต้น ระดับกลาง และระดับสูง โดยทำการสอนเน้นทั้งทักษะการฟัง พูด อ่านและเขียน เช่น หลักสูตรภาษาไทยของโรงเรียนภาษาแห่งสมาคมความร่วมมือทางเศรษฐกิจญี่ปุ่น - ไทย (JTECS) ซึ่งเปิดสอนมานานกว่า ๒๐ ปีแล้ว จึงเป็นที่รู้จักและมีชื่อเสียงเป็นที่ยอมรับของคนญี่ปุ่นอย่างกว้างขวาง เนื่องจากเป็นหน่วยงานที่ดำเนินการจัดการสอบวัดระดับความสามารถภาษาไทยใน

ประเทศญี่ปุ่น นอกจากนี้ยังมีหลักสูตรภาษาไทยของโรงเรียนภาษาต่างประเทศแห่งมหาวิทยาลัยเคโอชโย เป็นต้น หลักสูตรภาษาไทยในลักษณะนี้จะมีอยู่เป็นจำนวนมาก จนสามารถกล่าวได้ว่า มีโรงเรียนภาษาต่างประเทศที่ใดภาษาไทยก็จะเป็นภาษาหนึ่งในนั้นด้วย

๓. หลักสูตรประเภทฝึกอบรมพิเศษของหน่วยงานรัฐและเอกชนญี่ปุ่น หมายถึง หลักสูตรที่หน่วยงานรัฐและเอกชนญี่ปุ่นจัดขึ้นและคัดเลือกข้าราชการหรือพนักงานในสังกัดเข้าเรียน เช่น หลักสูตรฝึกอบรมข้าราชการของกระทรวงการต่างประเทศญี่ปุ่น หลักสูตรฝึกอบรมข้าราชการของกองตรวจคนเข้าเมืองของกระทรวงยุติธรรมญี่ปุ่น หลักสูตรฝึกอบรมข้าราชการตำรวจนครบาลกรุงโตเกียวของสำนักงานตำรวจแห่งชาติญี่ปุ่น โดยระยะเวลาการศึกษาของหลักสูตรจะแตกต่างกันออกไป ซึ่งมีตั้งแต่ ๕ สัปดาห์จนถึง ๒ ปี การเรียนการสอนภาษาไทยในหน่วยงานดังกล่าวปัจจุบันนี้ส่วนใหญ่จะเปิดประมูลให้โรงเรียนสอนภาษาต่างประเทศของเอกชนรับไปดำเนินการเพื่อหลีกเลี่ยงปัญหาการจัดการและการหาอาจารย์ผู้สอน

๓. สาเหตุที่คนญี่ปุ่นต้องการศึกษาภาษาไทยและต้องการทราบเรื่องราวเกี่ยวกับประเทศไทย

ผู้ตอบแบบสอบถามในงานวิจัยนี้ทั้ง ๑๐๐ เฟอร์เซนต์ ลงความเห็นเป็นเสียงเดียวกันว่าต้องการเก่งภาษาไทยในทุกทักษะโดยเฉพาะอย่างยิ่งทักษะการพูด และต้องการรู้จักกับคนไทยและเข้าใจวัฒนธรรมไทยมากยิ่งขึ้น ด้วยสาเหตุต่างๆ กัน ซึ่งพอสรุปรวมได้ดังนี้

๑. ชอบประเทศไทย คนไทย และภาษาไทย กล่าวคือต้องการท่องเที่ยวในประเทศไทยต้องการเข้าใจคนไทยมากกว่านี้ และต้องการไปทำงานที่ประเทศไทย

๒. ต้องการอ่านหนังสือพิมพ์ นิตยสาร นวนิยายและข้อเขียนภาษาไทยต่างๆ ทั้งยังต้องการเขียนและอ่านบทความที่เป็นภาษาไทย นอกจากนี้เมื่อเรียนจบต้องใช้ภาษาไทยในการทำงาน จึงต้องการดูรายการโทรทัศน์และฟังวิทยุภาษาไทยเข้าใจ ต้องการพูดภาษาไทยกับครอบครัวชาวไทย

๓. ภาษาไทยน่าสนใจ กล่าวคือการเรียนรู้ภาษาไทยจะเป็นประโยชน์ในอนาคต เมื่อเรียนจบต้องใช้ภาษาไทยในการทำงานหรือต้องการทำงานในองค์กรนานาชาติที่มีการใช้ภาษาไทย

๔. ต้องการเก่งภาษาไทยมากกว่าตอนที่เริ่มเรียนใหม่ๆ ต้องการได้รับการยอมรับว่าเก่งภาษาไทยเพราะว่าภาษาไทยยาก นอกจากนี้ยังสนใจความแตกต่างระหว่างภาษาไทยกับภาษาญี่ปุ่น และการรู้ภาษาไทยทำให้เข้าใจภาษาแม่และวัฒนธรรมของตนได้ลึกซึ้งอีกด้วย

๕. ในฐานะภาษาไทยเป็นหนึ่งในภาษานานาชาติ การเรียนรู้ไว้จะได้เปรียบ จึงต้องการศึกษาและเรียนรู้ให้เชี่ยวชาญจนสามารถใช้งานได้อย่างดี

๖. ต้องการเรียนรู้ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมไทย ทั้งยังมีความสนใจในศิลปะการต่อสู้และศิลปะเหตุการณ์ไทย

๔. เหตุผลหรือโอกาสแรกที่คนญี่ปุ่นสนใจภาษาไทยและเรื่องราวเกี่ยวกับประเทศไทย

จากแบบสอบถามสามารถสรุปเหตุผลหรือโอกาสแรกที่คนญี่ปุ่นเริ่มสนใจศึกษาภาษาไทยและเรื่องราวเกี่ยวกับประเทศไทยได้ดังต่อไปนี้

๑. ต้องการเรียนภาษาต่างประเทศอื่น ๆ นอกเหนือภาษาอังกฤษเพราะมีจำนวนคนญี่ปุ่นที่รู้ภาษาอังกฤษมากแล้วจึงตัดสินใจเลือกเรียนภาษาไทยสนใจประเทศไทยและมีภาพลักษณ์ที่ดีต่อคนไทย ทั้งบางคนยังเคยไปเที่ยวประเทศไทยแล้วจึงทำให้เกิดความสนใจประเทศไทยมากขึ้น

๒. มีความสนใจและชอบประเทศไทย ทั้งหวังว่าจะได้ใช้ภาษาไทยในการทำงาน เมื่อก่อนนี้แม้จะต้องการเรียนก็ไม่มีโอกาส แต่เนื่องจากที่ทำงานมีความจำเป็นต้องมีคนใช้ภาษาไทยได้จึงได้เรียนภาษาไทย

๓. ภาษาไทยเป็นภาษาหนึ่งที่ต้องการเรียนและที่ทำงานก็มอบหมายให้เรียน จึงต้องการเรียนภาษาไทยเพื่อใช้ภาษาไทยให้เป็นประโยชน์ต่องานในส่วนที่ตนเองรับผิดชอบ ถ้ามีโอกาสอยากลองไปทำงานที่ประเทศไทย

๔. เคยไปเที่ยวประเทศไทยแล้วชอบ ทั้งในหลักสูตรอบรมของหน่วยงานมีภาษาไทย จึงรู้สึกตื่นเต้นที่จะไปประเทศไทยอีกครั้งและได้สนทนาเป็นภาษาไทย

๕. มีความรู้สึกว่ามีความจำเป็นต้องงาน ที่ประเทศญี่ปุ่นมีอาชญากรรมที่คนไทยกระทำผิดเพิ่มมากขึ้น ตอนนั้นไม่มีตำรวจญี่ปุ่นที่พูดภาษาไทยได้เลยจึงเลือกเรียนภาษาไทย

๖. เกิดจากความบังเอิญ เนื่องจากไม่ทราบมาก่อนทั้งได้รับคำสั่งจึงถือเป็นโอกาสแรกที่จะเรียนภาษาไทยเพราะเป็นนโยบายของแผนการศึกษาและฝึกอบรมของต้นสังกัด จึงต้องพยายามเรียนให้ดีที่สุด

๕. จุดประสงค์ที่คนญี่ปุ่นเดินทางมาประเทศไทย

สามารถสรุปจุดประสงค์ที่คนญี่ปุ่นเดินทางมาประเทศไทยได้ดังนี้

๑. ต้องการเห็นโลกที่ตัวเองยังไม่เคยเห็น ต้องการทราบว่าประเทศไทยเป็นประเทศแบบไหน เพื่อหาประสบการณ์ใหม่จากการท่องเที่ยว ตลอดจนไปเที่ยวชมสถานที่ที่น่าสนใจและเรียนรู้วัฒนธรรมไทย

๒. ต้องการเรียนรู้ลักษณะนิสัย วัฒนธรรม และประวัติศาสตร์ไทย ต้องการดูสภาพบ้านเมืองไทย วิวทิวทัศน์ สิ่งก่อสร้างและสภาพวิถีชีวิตประจำวันของคนไทย รำไทย นวดแผนโบราณไทยและเที่ยวบาร์แบบไทย

๓. เพื่อลองใช้ภาษาไทยที่กำลังศึกษาว่าสื่อสารได้หรือไม่ กล่าวคือ ต้องการฝึกใช้ภาษาไทย ต้องการเรียนรู้เรื่องไทยมากขึ้น ต้องการลองสนทนากับคนไทยที่ประเทศไทย เพื่อเดินทางและเรียนภาษาไทย และเพื่อทดลองพูดภาษาไทยกับคนไทย

๖. ทักษะคติของคนญี่ปุ่นต่อคนไทย

จากการตอบแบบสอบถามแบบกำหนดให้ตอบจากความรู้สึกครั้งแรกที่เกิดขึ้นในใจ สามารถทราบทัศนคติของชาวญี่ปุ่นที่มีต่อคนไทยในปัจจุบันได้ดังนี้

๑. อ่อนน้อม เป็นมิตร ใจกว้าง มีมารยาท มองโลกในแง่ดี ให้ความสำคัญกับครอบครัว

๒. ไม่ขยันเท่าที่ควร ไม่ชอบการแข่งขัน ไม่ชอบท้าทายความคิดของตนเอง

๓. มีความรับผิดชอบ ตามปกติ น่าเชื่อถือได้ เชื่อสัตย์แต่หาช่องโอกาส

๔. รักความก้าวหน้าแต่ในขณะเดียวกันก็อนุรักษ์นิยม

๕. ให้ความสำคัญแก่ผลงานแต่คำนึงความอาวุโสด้วย

๖. มีความเสมอภาคระหว่างผู้ชายกับผู้หญิง

๗. นิยมลัทธิปัจเจกบุคคลมากกว่าการยึดถือกลุ่มพวกพ้อง

๘. มีความเป็นประชาธิปไตยแต่บางครั้งก็ขึ้นอยู่กับกรณี

๙. ยึดระเบียบแบบแผนและมีพิธีรีตอง

๗. ลักษณะสำคัญของภาษาและวัฒนธรรมไทยที่สะท้อนโดยผู้เรียนชาวญี่ปุ่น

จากข้อมูลข้างต้นในเรื่องต่างๆ คือ หลักสูตรภาษาไทยและไทยศึกษาในประเทศญี่ปุ่นสาเหตุต่างๆ ที่คนญี่ปุ่นต้องการศึกษาภาษาไทยและต้องการ

ทราบเรื่องราวเกี่ยวกับประเทศไทย เหตุผลหรือโอกาสแรกที่คนญี่ปุ่นสนใจภาษาไทยและเรื่องราวเกี่ยวกับประเทศไทย จุดประสงค์ที่คนญี่ปุ่นเดินทางมาประเทศไทย และทัศนคติของคนญี่ปุ่นต่อคนไทยในแง่มุมต่างๆ เป็นหลักฐานที่ดีที่แสดงว่าการศึกษารายวิชาภาษาไทยและเรื่องราวเกี่ยวกับประเทศไทยของชาวญี่ปุ่นสะท้อนให้เห็นความสำคัญ ๒ ประการในสังคมญี่ปุ่นปัจจุบัน คือ

(๑) “ความเป็นภาษาสากล” ของภาษาไทย

คือเป็นภาษาที่นานาชาติสนใจศึกษากันอย่างแพร่หลาย

(๒) “ความสำคัญของประเทศไทย” ในเวทีโลก คือประเทศไทยได้รับการยอมรับจากนานาชาติ ทั้งยังให้ความสนใจจับตามองและติดตามความเคลื่อนไหวอย่างใกล้ชิดอีกด้วย

(๑) ความเป็นภาษาสากลของภาษาไทย

จากการรวบรวมหลักสูตรภาษาไทยหรือไทยศึกษาที่เปิดทำการเรียนการสอนในญี่ปุ่นอยู่ในขณะนี้พบว่า มี ๓ ประเภทคือ หลักสูตรประเภทที่เปิดสอนอยู่ในมหาวิทยาลัยหลายแห่งที่ให้ทั้งปริญญาตรี ปริญญาโทและปริญญาเอก ซึ่งมีการศึกษาหลายด้าน เช่น ภาษาศาสตร์ วรรณกรรม มนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ ฯลฯ ทั้งยังมีการสอนเป็นวิชาเลือกและวิชาสัมมนาเกี่ยวกับเอเชียและเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ หลักสูตรประเภทที่เปิดสอนอยู่ในโรงเรียนสอนภาษาของเอกชน ตั้งแต่ระดับพื้นฐาน ระดับต้น ระดับกลาง และระดับสูง โดยสอนเน้นทุกทักษะ คือทั้งการฟัง การพูด การอ่านและการเขียนซึ่งมีอยู่เป็นจำนวนมาก และหลักสูตรประเภทฝึกอบรมพิเศษที่หน่วยงานรัฐและเอกชนญี่ปุ่นจัดขึ้นและคัดเลือกข้าราชการหรือพนักงานในสังกัดเข้าศึกษาอบรม หลักฐานนี้สามารถใช้เป็นข้อมูลสนับสนุนอย่างสำคัญที่แสดงให้เห็นว่า คนญี่ปุ่นให้ความสำคัญกับภาษาไทยไม่แพ้ภาษาอังกฤษ ภาษาไทยจึงน่าจะก้าวขึ้นเป็นภาษาสากลได้

นอกจากนี้ยังมีสาเหตุต่างๆ ที่คนญี่ปุ่นต้องการศึกษาภาษาไทยและต้องการเรียนรู้เรื่องราวเกี่ยวกับประเทศไทย เช่น ในฐานะภาษาไทยเป็นหนึ่งในภาษานานาชาติการเรียนรู้ไว้จะได้เปรียบ ภาษาไทยเป็นภาษาที่ต้องศึกษาและเรียนรู้จึงต้องการศึกษาให้เชี่ยวชาญใช้งานได้ ต้องการทำงานในองค์กรนานาชาติ เป็นต้น ข้อมูลเหล่านี้ก็เป็นหลักฐานสนับสนุนการเป็น “ภาษาสากล” ของภาษาไทยได้อย่างดี

ในปี พ.ศ. ๒๕๓๗ สมาคมความร่วมมือทางเศรษฐกิจญี่ปุ่น - ไทย (JTECS) กรุงโตเกียวได้เริ่มดำเนินการสอบวัดระดับความสามารถภาษาไทย ซึ่งนอกจากจะเป็นความต้องการของผู้ที่จะทดสอบความสามารถของผู้ที่ศึกษาภาษาไทยเองแล้ว เริ่มมีแหล่งงานบางแห่งระบุว่าต้องการผู้สอบภาษาไทยระดับต่างๆ จึงเกิดการตื่นตัวในการสอบวัดระดับนี้อย่างกว้างขวาง ต่อไปในอนาคตการสอบวัดระดับนี้คงจะเป็นบรรทัดฐานในการตรวจสอบความรู้ความสามารถทางภาษาไทยของชาวญี่ปุ่นได้ดังเช่นการสอบโทเฟลล์ที่ทำกันเป็นสากลอยู่ในขณะนี้

ความสำคัญของภาษาไทยในลักษณะสากลนี้ไม่เพียงแต่เฉพาะที่ประเทศญี่ปุ่นเท่านั้น แต่ที่ประเทศสหรัฐอเมริกา อังกฤษ จีน เกาหลี ก็มีการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับภาษาไทยและประเทศไทยมาเป็นเวลาช้านานแล้วอีกด้วย หรือแม้แต่ที่ประเทศเวียดนามภาษาไทยก็กำลังได้รับความนิยมศึกษาเล่าเรียนกัน

จากหลักฐานข้างต้นจะเห็นได้ว่า ภาษาไทยอาจเป็นภาษาสากลได้ในอนาคต นอกจากนี้ในปัจจุบันมีคนไทยที่อาศัยกระจัดกระจายอยู่ทั่วโลกและต่างก็มีความรู้สึกชาตินิยมอย่างไม่เสื่อมคลาย ส่งผลให้ภาษาไทยมีความสำคัญและเป็นที่ยอมรับแพร่หลายอย่างรวดเร็วอีกด้วย

(๒) ความสำคัญของประเทศไทยในเวทีโลก

การที่คนญี่ปุ่นซึ่งเป็นที่รู้จักกันดีว่า ลุ่มลึก ละเอียดรอบคอบและแยกย่อยอย่างมีชั้นเชิงในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ได้อย่างแม่นยำไม่ผิดพลาด ทั้งทางการเมือง การทูต และการค้า ซึ่งแสดงให้เห็นว่า โลกได้ประจักษ์ถึงความเชี่ยวชาญอย่างลึกซึ้งจริงจัง ในศิลปวิทยาการหลายแขนงแล้วนั้น แม้ว่าชาวญี่ปุ่น จะไม่ถนัดในเรื่องภาษาต่างประเทศมากนัก อาจเป็น เพราะปิดประเทศนานกว่า ๒๐๐ ปี และเป็นทีที่กล่าว ถึงกันโดยทั่วไปว่าคนญี่ปุ่นนั้นยอมรับวัฒนธรรมต่าง ชาติน้อยมาก แต่การที่คนญี่ปุ่นหันมาสนใจต้องการ ศึกษาภาษาไทยและเรียนรู้เรื่องราวเกี่ยวกับประเทศ ไทยนั้น จึงไม่ใช่เรื่องบังเอิญอย่างแน่นอน หาก เพราะประเทศไทยมีความสำคัญที่ไม่ใช่แค่ศึกษา ภาษาไทย เรียนรู้วัฒนธรรมไทยหรือชื่นชมโบราณสถานแหล่งท่องเที่ยว ตลอดจนค่านิยมของคนใน สังคมไทยที่เรายึดถือปฏิบัติกันเท่านั้น แต่ยังมี ความสำคัญที่ชาวญี่ปุ่นและชาวโลกกำลังให้ความสนใจ จับตามองและติดตามความเคลื่อนไหวอย่างใกล้ชิด ดังนี้

๑. ประเทศไทยเป็นประเทศที่มีบทบาทโดดเด่นที่สุดในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ทั้งทางด้านเศรษฐกิจการค้า การเมืองและการทูต โดยเฉพาะบทบาทในการไกล่เกลี่ยปัญหาที่เกิดขึ้นใน ภูมิภาคจนเป็นผลสำเร็จและเป็นที่ยอมรับอย่างกว้าง ขาว

๒. เศรษฐกิจไทยเศรษฐกิจที่ขึ้นกับตลาดโลก การที่อาเซียนรวมตัวกันครบ ๑๐ ประเทศ ทำให้อาเซียนกลายเป็นตลาดการค้าที่มีผู้บริโภคมากกว่า กลุ่มประเทศตลาดร่วมยุโรปซึ่งรวมกลุ่มกันก่อนหน้านี้แล้ว โดยมีประเทศไทยเป็นจุดศูนย์กลางของภูมิภาคนี้ด้วย

๓. ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางคมนาคมของภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ที่นักธุรกิจ การลงทุนสามารถเดินทางเชื่อมต่อได้ทั่วโลก และมีมาตรฐานระดับโลก เป็นที่รู้จักและยอมรับกันทั่วโลก

สิ่งเหล่านี้เป็นหลักฐานแสดงความสำคัญของ ภาษาไทยและประเทศไทยได้เป็นอย่างดี เพราะ ญีปุ่นเป็นประเทศมหาอำนาจทางเศรษฐกิจที่มั่งคั่งมี ธุรกิจการค้าและฐานการลงทุนในไทยเป็นจำนวนมาก จึงมีความจำเป็นต้องศึกษาภาษาไทยและเรียนรู้เรื่องราวของ ไทยอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ทั้งที่ศึกษาเพื่อการ สื่อสารกับคนไทยและการศึกษาเรื่องต่างๆ ในแนว ลึกด้านอื่นๆ เพื่อให้เข้าใจคนไทยมากขึ้น

๔. บทสรุปและข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิเคราะห์สาเหตุที่คนญี่ปุ่นสนใจ ต้องการศึกษภาษาไทย และต้องการทราบเรื่องราว เกี่ยวกับประเทศไทยในงานวิจัยชิ้นนี้ ถึงแม้ว่าจะ กำหนดขอบเขตเฉพาะกลุ่มผู้เรียนที่เป็นตำรวจเท่านั้น โดยไม่ครอบคลุมถึงกลุ่มตัวอย่างอื่นก็ตาม แต่ผล ของงานวิจัยก็แสดงให้เห็นถึงลักษณะความสำคัญ สองประการของภาษาไทยในประเทศญี่ปุ่น ได้แก่ ภาษาไทยเป็นภาษาที่คนญี่ปุ่นนิยมเรียนมากที่สุด ภาษาหนึ่ง ภาษาไทยจึงอาจเป็นภาษาสากลของโลก ได้ในอนาคต และความสำคัญของประเทศไทยใน เวทีโลกที่มีมากขึ้นในปัจจุบัน นอกจากนี้การศึกษา ภาษาไทยที่ขยายขอบเขตออกไปในประเทศอื่นๆ และ มีกลุ่มครูอาจารย์ผู้สอนภาษาไทยในต่างประเทศก็ชี้ให้เห็นความสำคัญของภาษาไทย และแนวโน้ม ความเปลี่ยนแปลงที่มีผู้นิยมศึกษาภาษาไทยใน ปัจจุบันมากขึ้นด้วย

หวังเป็นอย่างยิ่งว่ารัฐบาล ทบวงมหาวิทยาลัย และมหาวิทยาลัยของไทยจะมองเห็นและเข้าใจแนว โหมดนี้ พร้อมทั้งจัดการและเตรียมการอย่างเป็นรูป ธรรมในเรื่องนี้ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องหลักสูตรการสอน ภาษาไทยสำหรับชาวต่างชาติ การจัดสอบวัดความ สามารถภาษาไทย และผลิตบุคลากรการสอนที่มี ศักยภาพเหมาะสมและสอดคล้องทั้งในระยะสั้นและ ระยะยาว ไม่ใช่แค่เพียงแค่ว่าเป็นคนไทยหรือคนต่าง ชาติที่พูดภาษาไทยก็สามารถสอนภาษาไทยได้อย่าง ที่เป็นอยู่ในขณะนี้

หนังสืออ้างอิง